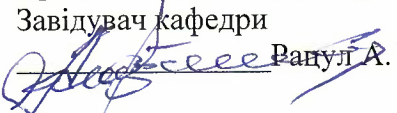

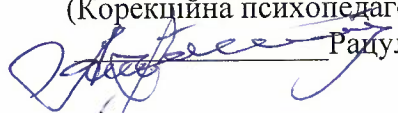
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА

СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри
педагогіки та спеціальної освіти

Протокол № 13 від 20 березня 2025 р.
Завідувач кафедри

 Раїул А. Б.

РОЗРОБЛЕНО
Головою фахової комісії
зі спеціальності А6 Спеціальна освіта
(Корекційна психопедагогіка)

 Раїул А. Б.

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом ЦТУ ім. В. Винниченка

від 01.04.2025 № 51-ук

Ректор Є. Ю. Соболев

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

з анатомії та фізіології

для осіб, які вступають на перший рік навчання

денної форми навчання

на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста

для здобуття освітнього ступеня (рівня) «Бакалавр»

зі спеціальності А6 Спеціальна освіта (Корекційна психопедагогіка)

1. Пояснювальна записка

Фахове випробування – форма вступного випробування для вступу на основі здобутого ступеня вищої освіти або освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста/спеціаліста (або такого, що здобувається), яка передбачає перевірку здатності до опанування освітньої програми певного рівня вищої освіти на основі здобутих раніше компетентностей.

Програма фахового вступного випробування з конкурсного предмету «Анатомія та фізіологія» складена для абітурієнтів, які вступають на навчання для здобуття ступеня «Бакалавр» на II курс денної форми навчання.

Основним завданням фахового вступного випробування з анатомії та фізіології для здобуття освітнього ступеня «Бакалавр» зі спеціальності А6 Спеціальна освіта (Корекційна психопедагогіка) є виявлення здатності до опанування освітньої програми «Спеціальна освіта (Корекційна психопедагогіка і логопедія)» на основі здобутих раніше компетентностей з усіх розділів анатомії та фізіології людини й умінь застосовувати набуті знання у самостійній практичній діяльності.

Форма вступного випробування з анатомії та фізіології – письмовий іспит.

Структура екзаменаційного білета. Білети містять три теоретичних питання за змістом програми.

Структура екзаменаційної оцінки. Оцінювання результатів фахового вступного випробування здійснюється за **200-бальною шкалою**.

Мінімальна позитивна оцінка фахового вступного випробування складає **120 балів**. Особи, які отримали за фахове вступне випробування менше ніж 120 балів, позбавляються права участі в конкурсі за спеціальністю.

Час, відведений на складання фахового вступного випробування, складає 120 хвилин.

2. Зміст програми

Предмет і завдання анатомії та фізіології, їх зв'язок з іншими біологічними дисциплінами. Історія розвитку анатомії і фізіології людини як науки.

Поняття про клітину і тканини, їх будова та функції. Поняття про органи, системи органів та організм як єдине ціле. Анатомо-фізіологічні особливості систем організму на різних етапах онтогенезу.

Найбільший орган людини – шкіра, її будова та функції. Участь шкіри у теплорегуляції. Гомеостаз і регуляція функцій в організмі.

Загальні закономірності росту і розвитку організму людини. Вплив спадковості на розвиток організму.

Значення опорно-рухової системи. Будова скелету людини та його відділів. Будова і функції кісток, їх з'єднання. Будова і функції суглобів. Порушення опорно-рухового апарату у дітей і підлітків.

Загальні відомості про м'язи. Будова та класифікація м'язів, м'яз як орган. Механізм скорочення м'яза. Робота та сила м'язів.

Анатомія і фізіологія нервової системи. Вища нервова діяльність. Значення, властивості та загальний план будови нервової системи. Нейрон – структурна одиниця нервової системи, його будова та функції. Будова синапсу. Будова та функції спинного мозку. Будова та функції відділів головного мозку (довгастий мозок, міст, мозочок, середній мозок, проміжний мозок). Будова і функції великих півкуль. Сенсорні, моторні, асоціативні ділянки кори великих півкуль. Вегетативна нервова система.

Рефлекс та його значення. Будова рефлекторної дуги. Умовні та безумовні рефлекси, їх значення. Види безумовних рефлексів. Механізм та умови, необхідні для утворення умовного рефлексу. Перша і друга сигнальні системи. Типи вищої нервової діяльності.

Сенсорні системи, їх значення для організму людини. Вчення І. П. Павлова про аналізатори. Будова і функції зорового, слухового, нюхового, смакового аналізаторів. Будова і функції органів зору та слуху. Оптичні властивості ока. Гострота зору. Гігієна зору та слуху.

Вестибулярний апарат: будова і функції. Хеморецепторні сенсорні системи. М'язова, тактильна та температурна чутливість.

Ендокринна система, її будова. Особливості будови і функцій залоз внутрішньої секреції. Гормони, їх вплив на організм людини.

Анатомо-фізіологічні особливості системи крові і кровообігу. Кров, її склад та функції, вікові особливості крові. Групи крові, переливання крові. Будова і функції системи кровообігу, вікові особливості. Будова та функції серця і судин. Серцевий цикл, його фази. Провідна система серця. Велике і мале кола кровообігу. Артеріальний тиск. Пульс.

Будова і функції дихальної системи та її органів. Типи дихання. Вікові зміни частоти та глибини дихання, дихальних рухів, життєвої ємності легень, хвилинного об'єму дихання. Газообмін у легенях і тканинах. Регуляція дихання.

Значення травлення. Система органів травлення. Ротова порожнина: будова і функції. Травлення в ротовій порожнині. Будова і функції відділів травної системи. Обмін речовин та енергії – основа життєдіяльності організму. Вікові особливості травлення і харчування. Режим харчування у дітей.

Репродуктивна система. Статеві органи. Загальна характеристика системи статевих органів. Чоловічі статеві органи, їх будова та функції. Жіночі статеві органи, їх будова та функції.

Будова і функції сечовидільної системи та її органів. Будова і функції нирок, кровопостачання нирок. Механізм утворення сечі (клубочкова інфільтрація, канальцева реабсорбція). Регуляція діяльності нирок. Акт сечовипускання і його механізм. Сечовивідні шляхи та виведення сечі з організму.

3. Критерії оцінювання відповідей вступників:

Оцінка відповіді вступника визначається як середнє арифметичне за три питання, кожне з яких оцінюється за такими критеріями:

Оцінка	Кількість балів	Характеристики критеріїв оцінювання знань
«Склав»	180-200	Абітурієнт має глибокі міцні і системні знання з усього теоретичного курсу анатомії та фізіології. Має чіткі адекватні наукові уявлення про сучасний стан розвитку анатомії та фізіології, вільно володіє понятійним апаратом, знає основні проблеми анатомії та фізіології, її мету та завдання. Вміє самостійно доводити, пояснювати зв'язок між будовою і функціями.
	160-179	Абітурієнт має міцні ґрунтовні знання з усього теоретичного курсу анатомії та фізіології, але може допустити незначні неточності в формулюванні понять чи при їх інтерпретації. Недостатньо володіє вміннями доводити, пояснювати окремі поняття. Вміє самостійно оцінювати різноманітні відхилення від норми.
	145-159	Абітурієнт знає програмний матеріал повністю, але не вміє самостійно мислити, не може вийти за межі певної теми. Абiтурієнт не достатньо володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням).
	130-144	Абітурієнт знає основні положення з дисципліни, має уявлення про анатомію та фізіологію, але його знання мають загальний характер. Замість чіткого термінологічного визначення пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні, що свідчить про низький рівень сформованості компетентності.
	120-129	Абітурієнт має фрагментарні знання з усього курсу. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Не вміє викласти програмний матеріал. Мова невиразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу оформити ідею.
«Не склав»	70-119	Абітурієнт не має знань зі значної частини навчального матеріалу; допускає принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань.
	0-69	Абітурієнт не має знань зі значної частини навчального матеріалу; допускає принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань.

4. Список рекомендованої літератури:

1. Александрович Р. Малий атлас з анатомії. К: Медицина, 2017. – 136 с.
2. Анатомія та фізіологія людини: підручник / П.І. Сидоренко, Г.О. Бондаренко, С.О. Куц. – 5-е вид., випр. – К.: ВСВ «Медицина», 2015. – 248 с.
3. Аносов І. П., Хоматов В. Х. Анатомія людини у схемах. – К.: Вища школа, 2002. – 191 с.
4. Антонік В.І., Антонік І.П., Андріанов В.Є. Анатомія, фізіологія дітей з основами гігієни та фізичної культури. Навч. Посібник. – К.: Видавничий дім «Професіонал», Центр учбової літератури, 2009. – 336 с.
5. Антонік І.П., Антонік В.І. Фізіологічні дослідження нервових процесів та вищої нервової діяльності. – Кривий Ріг: ВД Суха Балка, 2006. – 126 с.
6. Бажора Ю І., Пішака В. П. Медична біологія. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 656с.
7. Бобрицька В.І. Анатомія, вікова фізіологія і шкільна гігієна. Навч. метод. посібн. – К : Професіонал, 2004. – 80 с.
8. Бондаренко Г. О. Збірник інтегрованих тестових завдань з анатомії та фізіології з основами патології та латинської мови. Київ: Здоров'я, 2002. 72 с.
9. Вікова фізіологія: підручник / П. Д. Плахтій, Н. В. Рубановська, Д. П. Плахтій, В. А. Колодій; за ред. П. Д. Плахтія. Львів: Видавництво «Новий Світ-2000», 2020. 340 с.
10. Вовк Ю.М., Черно В.С. Порівняльна анатомія пазух твердої оболонки головного мозку – Миколаїв.: Шліон, 2014.-389 с.
11. Волошин М.А. Анатомія ендокринного апарату: навчальний посібник для сам. роботи студентів мед., пед., фарм. ф-тів / Волошин М.А., Вовченко М.Б., Чугін С.Б. – Запоріжжя, 2015. - 82 с.
12. Ганонг Вільям Ф. Фізіологія людини: Підручник / Переклад з англ. Наук. редактор перекладу М. Гжегоцький, В. Шевчук, О. Заячківська. – Львів:

БАК, 2002. – 784 с.

13. Головацький А. С. Анатомія людини. Внутрішні органи, нервова система, органи чуття. Вінниця: Нова книга, 2007. 456 с.
14. Грицуляк Б.В., Грицуляк В.Б. Анатомія і фізіологія людини. Навчальний посібник. – Івано-Франківськ, 2021. – 135 с.
15. Долгов О.М. Вивчаємо анатомію людини. Вчення про судини – ангіологія. – Навч. посібник. – Вінниця, ВДПУ, 2016. – 48 с.
16. Дух О.І. Еволюція, анатомія та фізіологія нервової системи. Практикум: навчально-методичний посібник. Кременець: ВЦ КОГПА ім. Т. Шевченка, 2021. 98 с.
17. Загальна і вікова фізіології людини. Теорія, тести: навчальний посібник/ Д.П. Плахтій, П.Д. Плахтій. – Львів : Видавництво «Новий Світ-2000», 2024. – 338 с.
18. Клінічна фізіологія: підручник / В.І. Філімонов, Д.І. Маракушин та ін.; за ред. К.В. Тарасової. – 2-е вид., переробл. і доповнене. – К.: ВСВ «Медицина», 2022. – 776 с.
19. Коляденко Г. І. Анатомія людини: Підручник. – К.: Либідь, 2001 – 384 с.
20. Конспект лекцій з дисципліни «Анатомія людини» / Укладачі: Григорєва О.А., Світлицький А.О. - 2020. – 172 с.
21. Коцан І. Я. Анатомія людини. Луцьк: Волинського національного університету ім. Лесі Українки, 2010. С.888-889.
22. Кравчук С. Ю. Анатомія людини. – Чернівці, 2007. – 600 с.
23. Купчак С. В. Анатомія та еволюція центральної нервової системи. Курс лекцій. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника, 2009. 149 с.
24. Кучер І.С. Фізіологія людини і тварин. Навч. посібник. – К.: Вища школа, 1991. – 327 с.
25. Людина. Навчальний атлас з анатомії та фізіології. Львів: Видавництво «Дорлінг Кіндерслі», 2000. – 240 с.

26. Маруненко І. М. Анатомія, фізіологія, еволюція нервової системи. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 182 с.
27. Маруненко І.М. Неведомська Є.О., Бобрицька В.І. Анатомія і вікова фізіологія з основами шкільної гігієни. – К.: ВД «Професіонал», 2004. – 479 с.
28. Маруненко І. М., Неведомська Є. О., Волковська Г. І. Анатомія, фізіологія, еволюція нервової системи: навч. посіб. Київ: центр навчальної літератури, 2022. 184 с.
29. Неврологія: підручник / Т.І. Кареліна, Н.М. Касевич; за ред. Н.В. Литвиненко. – 2-е вид., випр. – К.: ВСВ «Медицина», 2017. – 288 с.
30. Неттер, Френк. Атлас анатомії людини : пер. з англ. / Ф. Неттер; за ред. Ю. Б. Чайковського. - Львів : Наутілус, 2009. - 616 с.
31. Помогайбо В. М. Анатомія та еволюція нервової системи. Навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2013. 160 с.
32. Практикум з фізіології. За ред. І.М. Карвацького. Навчальний посібник до практичних занять і самостійної роботи студентів. У 2-х томах. – Київ: Фенікс. – 2016-2017. – Т.1-256с., Т.2-252с.
33. Проблеми остеології // Науково-практичний журнал. – 2003. – Т. 6., № 4.
34. Сакевич В. І. Посібник для практичних занять з анатомії та фізіології з основами патології. Київ: Здоров'я, 2003. 532 с.
35. Самусев Р. П. Атлас анатомії людини. Тернопіль: Навчальна книга, 2011. 416 с.
36. Свиридов О. І. Анатомія людини: Підручник / за ред. І. І. Бобрика. – К.: Вища шк., 2001. – 399 с.
37. Старушенко Л. І. Анатомія та фізіологія людини. – К.: Здоров'я, 2003. – 336 с.
38. Федонюк Я.І. Анатомія та фізіологія з патологією. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2016. – 676 с.
39. Фізіологія з основами анатомії людини / За ред. Л.М. Малоштан. — Х.: НФаУ: Золоті сторінки, 2003. – 432 с.

40. Фізіологія людини: підручник / В.І. Філімонов. – 4-е вид. – К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 488 с.
41. Черкасов В. Г. Анатомія людини. Вінниця: Нова книга, 2011. – 640 с.
42. Чернокульський С.Т. Анатомія центральної нервової системи (спинний, головний мозок) та органи чуттів. – К.: Книга-плюс, 2019. – 160 с.